

EL LLIBRE DE LA SETMANA

PERFIL

AUTOR FINS ARA INÈDIT EN CATALÀ, YAN LIANKE (HENAN, 1958) VA EXPLICAR A 'EL SOMNI DEL POBLE DING' COM A PARTIR DEL NEGOCI DE LA COMPRA I VENDA DE SANG HUMANA A LA XINA RURAL ALS ANYS 90 ES VA ESCAMPAR EL VIRUS DE LA SIDA

El virus de la cobdícia i l'autoritarisme

PERE ANTONI PONS

Els fets són tan escabrosos com verídics. A la Xina rural, a principis dels 90, la compra i venda de sang va esdevenir un negoci pròsper per a uns quants i una manera de guanyar diners instantanis per a molts. Per cobdícia, negligència i desinformació, la majoria de les extraccions de sang, fomentades per les autoritats, es feien en condicions sanitàries deplorables: sense desinfectar res, usant les agulles més d'un cop, fent servir cotonets bruts per fer netes les ferides de les punxades... Això va fer que el virus de la sida, aleshores poc conegut, s'escampés per molts pobles i hi causés autèntiques mortaldats, tot sota la indi-

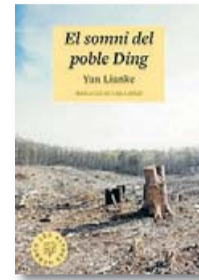
ferència amoral dels governants xinesos, que van ocultar el que estava passant.

Aquests són els materials històrics –història recent– que Yan Lianke (Henan, 1958) va utilitzar per escriure *El somni del poble Ding*, que va publicar a Hong Kong el 2005 i que el govern de la Xina va censurar. Tot i que la novel·la té una dimensió política innegable, la crítica al règim que s'hi fa és més implícita que oberta i frontal. Em sembla que el mateix Lianke ha lamentat no haver estat més contundent, haver donat una visió menys bèstia dels fets de la que podria haver donat, tot per provar d'esquivar la censura.

Aquesta circumstància, aquest xoc entre la creativitat de l'escriptor i la tirania política, no hauria de condicionar la valoració de la novel·la, però potser explica en part algunes tries narratives de l'autor. Per exemple, que posi el focus dramàtic sobre la família del "traficant de sang més important del poble Ding" i sobre com els estralls de la malaltia afecten les relacions entre els seus membres. I també que, com a narrador, Lianke opti per un nen mort de dotze anys –va morir enveninat perquè era fill del traficant de sang i algú li va fer pagar les culpes del pare–, la qual cosa dona al conjunt un aire alhora tètric i innocent, clarivident i ingenu.

Un autor precís i cru

És un dels punts forts de la novel·la la manera com s'expressa la veu narradora, amb una mena de poesia fosca i inconscient pròpia dels infants que han viscut molt

EL SOMNI DEL POBLE DING
YAN LIANKE
LES ALTRES HERBES
TRAD. CARLA BENET
384 PÀG. / 22,90 €

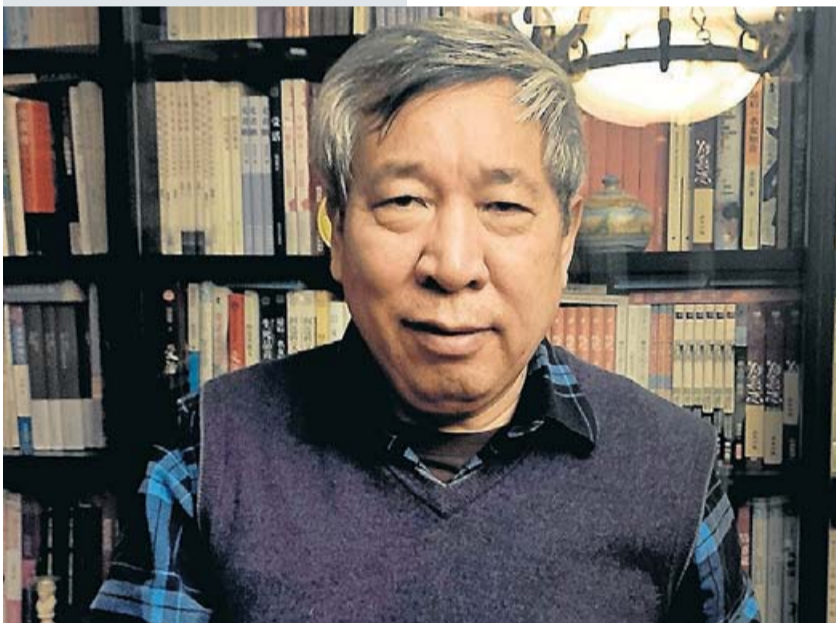
LIANKE DEFUIG EL MELODRAMA CARNISSER, NO ES REBOLCA MAI EN LA SORDIDESA I SAP EMOCIONAR NARRANT LA TENDRESA I L'AMOR D'UNA PARELLA D'ADÚLTERS MALALTS

més del que per edat haurien hagut de viure. "Dos dels tres vells fusters del poble patien de mal d'esquena, d'haver de fer caixes de morts cada dia", deixa anar, i és una frase sinistra i entranyable. També repeteix sovint la següent combinació de comparacions, "les persones morien com les fulles que cauen dels arbres, es consumien com un llum quan s'apaga", que fan pensar en versos clàssics apresos dels llibres escolars. En relació amb això, destaquen la potència sensorial de la prosa i les comparacions recurrents amb el món natural. Hi ha passatges que m'han fet pensar en una versió truculenta i agònica de la novel·la *Rebrot*, de Jean Giono. En els millors moments, que no són pocs, Lianke sembla un Giono filtrat per l'aridesa existencial i la fatalitat esquerra d'un Juan Rulfo.

Una altra virtut de Lianke és la capacitat de narrar el drama de la novel·la des de tots els angles: el quotidià, el logístic, l'existencial, l'emotiu, el sociopolític, el familiar... I de fer-ho sempre amb un refinament simbòlic, mitjançant la construcció d'escenes que et queden gravades, com quan l'escola del poble, que ha estat ocupada pels malalts, acaba saquejada perquè s'han d'usar els pupitres, les pissarres, les cadires i tot el que es pugui aprofitar per construir taüts.

Cal dir que Lianke és precís i cru, en especial quan descriu la deixadesa de la desolació, la manca d'escrúpols dels cobdiciosos, l'omnipotència intocable del poder polític i la normalització cruel de les morts en massa. Però també cal dir que defuig el melodrama carnisser, que no es rebolca mai en la sordidesa i que sap emocionar narrant la tendresa i l'amor d'última hora d'una parella d'adúlters malalts que protegeixen la vida i el plaer fins a l'últim moment.

Els que en saben diuen que *El somni del poble Ding* és un clàssic de la literatura xinesa moderna. La traducció de Carla Benet, que s'intueix molt notable, fa que puguem gaudir de les seves virtuts. ♦♦

EFE

Un mètode extrem per posar ordre a l'esperit

JORDI NOPCA

"En aquella època, jo havia embotit", admet el narrador i protagonista de l'última i enlluernadora novel·la de Yannick Haenel (Rennes, 1967), *Que no te quiten la corona*, guanyadora del premi Médicis el 2017.

Després de reconstruir la vida de Jan Karski, resistent de la Segona Guerra Mundial, a la novel·la homònima del 2010, el territori que Haenel transita en aquesta ocasió està arrelat en el present –amb un atemptat jihadista al cor de París i la crisi migratòria com a telons de fons–, però el seu personatge, el Jean, es mou hàbilment d'un segle a l'altre, amb mencions als Evangelis, històries mitològiques, pel·lícules, nombroses obres d'art i també a Herman Melville, motor

inicial d'una epopeia íntima que arrenca a l'habitació on un home que voreja la cinquantena, alcohòlic i misantrop, ha acabat un guió monumental sobre la vida de l'autor de *Moby Dick*. L'escriptor combina la comicitat i sordidesa del dia a dia del protagonista, que viu amb el gos del veí, carregat de deutes i a punt de ser desnonat, amb un segon pla més elevat, que qualifica de "místic" i "meditatiu": gràcies a la seva exquisida formació humanística, el Jean és capaç d'analitzar la seva vida a través del simbolisme ocult en les accions més banals.

Que no te quiten la corona pot semblar, a primer cop d'ull, la crònica d'una caiguda lliure en l'abis-

me, però igual que passa en algunes novel·les d'Enrique Vila-Matas, el flirteig amb els límits i algun cop de sort quasi inversemblant permeten que l'antiheroi protagonista vagi esquivant els obstacles. Així, aquell guió desmesurat que ha escrit interessa un crepuscular

ACE

Michael Cimino, a qui el Jean va a veure a Nova York, i tot i no tenir ni un duro, gràcies al seu mànager, l'enigmàtic Poin-tel, soparà una nit en un restaurant de luxe acompanyat d'Isabelle Huppert, i serà gràcies a ella que coneixerà una amiga seva, Léna, que li canviarà la vida.

Com més avall sembla que es precipiti el Jean, més amunt l'enlaira

QUE NO TE QUITEN LA CORONA
YANNICK HAENEL
ACANTILADO
TRAD. PABLO MARTÍN SÁNCHEZ
296 PÀG. / 22 €

Yannick Haenel. La cultura i l'amor salven el personatge. Diana, deessa dels boscos i la caça, té una rellevància més gran en la història que la violència que fa tremolar els carrers de la capital francesa. A estones sembla que l'escriptor vulgui submergir el seu protagonista en un món sense esperança –com faria, inevitablement, Michel Houellebecq–, però el poder redemptor de la literatura guanya la batalla i aconsegueix treure el Jean del pou. Els llibres, el cinema i l'art han aconseguit fer parar boig el narrador, però alhora són la recepta per redimir-lo.

El mètode extrem que l'escriptor proposa per posar ordre a l'esperit és encarar-se amb les obsessions personals i rebuçar en els plec del dolor més íntim: només així, si es té sort, s'acabarà trobant aquella "branca daurada" –referència al llibre de James Frazer i, alhora, al quadre de Turner– i es podrà recuperar el control d'un mateix, deixant enrere la condició de víctima i ostentant el poder d'un rei. ♦♦